

пограбування буржуазії. Законом визначалася різна міра покарання – від виплати штрафу до розстрілу, але на практиці, як свідчать вивчені протоколи засідань колегії ХГНК, у більшості справ обвинувачені в спекуляції були ув'язнені до концентраційного табору терміном від 3 місяців до 5 років чи на «період громадянської війни». При цьому, в'язня могли відпустити за умови виплати певної суми його родичами або амністувати, якщо в певний короткий термін за нього буде внесена застава. Таким чином, більшовики забирали у буржуазії приховані заощадження.

Близьким до спекуляції за соціальною природою було мішечництво, але воно, на відміну від спекуляції, не тягло за собою кримінальної відповідальності. Це було обумовлено соціальним складом мішечників (селянство), а також значною роллю нелегального постачання продовольством у виживанні населення міст за умови недостатнього державного забезпечення. Що стосується корупції, яка входила до так званих «посадових злочинів», то тут слід підкреслити ефективність методів роботи органів НК, але поширеність цього явища серед радянських службовців свідчила про значні проблеми у побудові більшовиками державного апарату. За корупцію найчастіше розстрілювали.

З переходом у 1921 р. до нової економічної політики органи НК перейшли від ситуативної боротьби з посадовими злочинами та спекуляцією до системного контролю за економікою, що виразилось у присутності співробітників органів НК в державних органах, на підприємствах, у складі різних комісій.

Таким чином, боротьба з економічною злочинністю для органів НК була не скільки самоціллю, скільки ще одним засобом для боротьби з буржуазією та колишньою моделлю економічних відносин у суспільстві. Діяльність органів НК у цій сфері мала забезпечити реалізацію політики «воєнного комунізму», згодом – непу.

Чемерис В.Ю.
НТУ «ХПІ»

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ЗА ПЕРІОД З 2004 ПО 2014 РОКИ, НА ПРИКЛАДІ СЕЛА ВИШНЕВА

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що демографічна ситуація за останні роки суттєво погіршується не тільки на території села, а й в цілому на Україні. Метою дослідження є аналіз демографічної ситуації в сільській місцевості, її залежність від різних факторів та спрогнозувати подальший розвиток демографічних процесів. Прогнозування кількості населення є важливою умовою для розвитку будь-якого населеного пункту. Чисельність і динаміка населення, його головні вікові групи (допрацевдатного, працевдатного й післяпрацевдатного віку) впливають на абсолютну величину й структуру фондів нагромадження та споживання.

При підготовці доповіді було використано результати власних наукових пошуків по селі Вишнева Балаклійського району Харківської області. Опрацьовувалася і відповідна спеціальна література, у тому числі праці таких відомих авторів як І.В. Рябова, С.Г. Стеценка і В.Г. Швеця, В.С. Стешенка., О.У. Хомра та інші.

На підставі власних даних про стан демографічної ситуації у селі Вишнева Балаклійського району Харківської області та відповідного району, а також відомості, що містяться в літературі щодо сільського населення області та України та їх порівняльного аналізу встановлено, що вона відповідає загальним тенденціям. В процесі дослідження динаміки змін у кількості населення села було встановлено, що вони відбуваються внаслідок природного і механічного руху. У даний час для демографічної ситуації, що спостерігається на селі, характерні два негативні процеси — старіння населення та від'ємний природний приріст. Негативні зміни, що відбуваються з природним рухом населення в сільській місцевості, поступово спричиняють і зміни вікового складу.

Демографічна ситуація, що склалася в Україні, набуває критичного стану. Вона в державі узагальнено віддзеркалює рівень соціально-еконо-

мічного благополуччя, сформованого як минулими, так і сучасними суспільними процесами.

Міграційні процеси, що відбуваються на території нашого села впливають на розвиток трудового потенціалу, чисельність та його динаміку. Важливим елементом міграційного руху серед населення села Вишнева є переїзд молоді на навчання та роботу до міста, де вищий рівень розвитку освіти й науки. Протягом останнього року, у зв'язку з відомими подіями, що переживає Україна, в динаміці кількості населення села Вишнева також позначилися нові тенденції. З одного боку збільшилася кількість прибулих людей за рахунок переселенців з Донбасу, з іншого – зріс виїзд людей з села за межі України. Загальну демографічну ситуацію на селі це не покращую.

У сільській місцевості триває процес депопуляції, який потребує запровадження ефективної демографічної політики підтримання сім'ї як на державному рівні, так і органами місцевого самоврядування. Особливої уваги з боку органів влади потребує проблема працевлаштування молодих спеціалістів та створення робочих місць у сільській місцевості. Соціальні проблеми нашого села, як і в більшості сіл України, необхідно розв'язувати комплексно: удосконалювати сільськогосподарське виробництво, розвивати транспорт і зв'язок, залучати державні і приватні інвестиції для створення сучасних сільськогосподарських комплексів, підвищувати роль територіальних громад, органів місцевого самоврядування, в розробці та виконанні програм розвитку сільських населених пунктів.

Шаповал К. В.
НТУ «ХПІ»

«ДОПОМОГА ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ КАТЕГОРІЯМ НАСЕЛЕННЯ В МІСТІ ХАРКОВІ В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1914-1917)»

2014 року людство згадувало століття з початку Першої світової війни, яка докорінно змінила увесь тогочасний світовий лад. Проте на теренах колишньої Російської імперії, яка понесла найвідчутніші після